
Tábornická tvořivost

Plackovací práce

Kateřina Škorpilová

oddíl: Poutníci

únor 2011

Úvod – proč jsem si toto téma vybrala

Toto téma jsem si vybrala hlavně z toho důvodu, že sama ráda dělám rukodělné práce a mám s ní bohaté zkušenosti a také protože si myslím, že rukodělné práce jsou nedílnou součástí každého tábora. Hlavní pozornost v mé práci se zaměřím na práci z kůží. Je to materiál, ze kterého se dá vyrobit velká část vybavení nutného k táboření a pobytu v přírodě. Indiáni používali prakticky jenom kůži.

Úvod

Každá nová generace od vzniku tábornictví si zvykla na to, že po příjezdu na tábor jim odpadá budování tábora. Zatímco kdysi bylo zvykem, že si děti stavěly vše samy, postupem doby všechnu práci převzali dospělí. Brigádníci přijedou před táborem, postaví dětem stany, umývárku, lavičky u ohně atd. A děti pak přijedou do hotového tábora. Pak se mohou stávat takové příhody, že někdo něco počmáral, poškrábal nožem nebo úplně zničil, zkrátka proto, že si toho nevážil, neměl k tomu vztah a neviděl za tím tu mnohahodinovou práci. Také to může vycházet z toho, že si někteří lidé neváží práce druhých lidí.

Na děti pak na táboře zbývá jen drobná rukodělná tvořivost. V dnešní době si děti zvykly na to, že všechno co potřebují, se dá koupit v obchodě. A když se něco zničí, okouká nebo je to nemoderní, koupí se nové.

Děti nemají takový vztah k tomu, co dostanou, jako k tomu, co si samy vyrobí. Některé děti ještě zastávají myšlenku, že když je něco levné, může se to koupit znovu, když to zničí. Ale proč kupovat drahé věci, aby si toho děti vážily? Když si děti vyrobí třeba část vybavení samy, tak si toho budou vážit, budou hrdé na svou práci, určitě to nikde nezapomenou nebo neztratí a určitě nebudou chtít kupovat novou modernější věc, když jim tahle ještě slouží anebo si jí mohou vyrobit, protože to přece už umí. Od doby, kdy životní úroveň některých rodin stoupla natolik, že některé děti dostaly od rodičů veškeré vybavení, postrádají potřebu si součásti výstroje vyrábět sami.

Je potřeba vypěstovat v dětech pocit, že součást tábornické výstroje vyrobená vlastnoručně, má větší hodnotu než sebelepší výrobek zakoupený v obchodě (laso, bič, atd.).

Rukodělné práce

Děti při rukodělných činnostech mohou dělat upomínkové předměty nebo dárky pro kamarády či rodinu k životním výročím.

Zpracování dřeva – řezbářství

V tomto případě se nemyslí klasické zpracování dřeva na oheň, i když i u toho děti také pomáhají. Může jít o lavičky, které děti pomohou udělat nebo je pod lehkým dozorem mohou udělat samy. Takto děti mohou pomáhat u stavění brány nebo při tvorbě totemu.

Jelikož je nůž základním vybavením každého táborníka, má nástroj k tvoření prakticky stále u sebe. Děti často vyřezávají lodičky z kůry nebo si jen tak vyřezávají do klacků. Jednoduchým dárkem na vyrobení je např. rovný klacek vyřezaný do tvaru tužky. Po seříznutí boční strany se může i ozdobit nebo popsat.

Kresba

Děti mohou kreslit placky, které se pak udělují na konci tábora. Po domluvě s kronikářem můžou přispět obrázkem i do oddílové kroniky. Mohou vytvářet nástěnky.

Děti z našeho oddílu při přijímání nováčků vytvořily ve skupinkách nástěnky z každé naší akce (tábory, výpravy, Lipnice). Dospělí dodali pouze fotografie.

Textil

Když si děti s sebou přivezou barevné tričko, můžou si z něho jednoduše vytvořit svoje originální. Do rozprašovače se nalije Savo a aplikuje se na pomuchlané tričko. Savo se nechá působit dle potřeby a pak se tričko vymáchá ve vodě. Místo pomuchlání se na tričko může položit např. list. Pokud si dítě přiveze bílé tričko, může si ho dle návodu na obalu nabatikovat.

Bižuterie

Např. z korálek se dají dělat podle návodu různé náramky, přívěsky, náhrdelníky, a jiné ozdoby.

Bavlnky

Tzv. náramky přátelství. Drhání je vděčná činnost, protože to děti mohou dělat v každé volné chvíli po celou dobu tábora.

Práce s kůží

Práce s kůží není pro děti namáhavá ani příliš složitá. Část vybavení táborníka se dá vyrobit právě z kůže. Děti si tak mohou samy vyrobit pásek, pochvu na nůž atd.

Při práci z kůže se dá materiál lehce získat jako odpad z kožedělných závodů a dílen. Dobře nám také poslouží vyřazené kožené oblečení např. kabát, kalhoty, vesty atd.

Nástroje a pomůcky

Většina nástrojů se dá vyrobit z vyřazeného nářadí např. z domácí dílny.

- Na řezání nebo vyřezávání jednodušších tvarů se dá použít „lámací nůž“ nebo vyřazený hliníkový příborový nůž upravený jako skalpel s krátkým ostřím.
- Rydla a raznice může zhotovit běžný domácí kutil z vyřazených zámečnických nástrojů (vrtáky, závitníky, upravené trubičky) vše dle fantazie.
- Vysekávače jsou běžně k sehnání v železářství za pár korun.
- Sedlářské svěrky se dají sehnat v bazaru nebo u někoho na půdě či ve sklepě. Toto je asi nejnákladnější položka, ale dá se bez ní obejít.
- Řezačka na řemínky se dá snadno zhotovit podle nákresu s ostřím z kapesního nože.
- Na sešití jsou potřeba sedlářské jehly a nitě, které jsou k sehnání v galanterii. Také za pár korun. Před samotným šitím je potřeba kůži proděravět - nejlépe kosodélníkovým šídlem.
- Mramorový kvádr vyleštěný alespoň z jedné strany. Dá se použít kus poškozeného náhrobního kamene (obrubníku). Místo mramorového kamene se dá použít i kovová deska alespoň 1,5cm silná.
- Při vysekávání se používá kovové kladívko a dřevěná podložka. Při zdobení se používá silikonová, gumová nebo dřevěná palička a jako podložku použijeme mramor nebo kov.

Výrobky z kůže

Vyrobit z kůže se dá prakticky všechno, co táborník ke své existenci v přírodě potřebuje. Teda vše, kromě nože, sekery, pily, sirek ...ale na všechny tyto předměty se dá vyrobit koženě pouzdro. Jaké bude, záleží pouze na invenci vyrábějícího. Všechna tato pouzdra se dají vyrobit buď z jednoho kusu kůže nebo z více kusů. Sešívát můžeme buď režnou nití, širším nebo užším koženým řemínkem nebo díly můžeme spojit kovovými sedlářskými nýty.

Kromě všelijakých pouzder se dá vyrobit spousta jiných praktických věcí tak jako např. kelímek, který můžeme použít buď na vrhcáby nebo na pití, krabičku na úschovu různých předmětů, kožený váček na drobné.

Nedílnou součástí každého táborníka je pásek, na kterém je všechno připevněno, jako např. pochva s nožem, pochva se sekerkou, váček s drobnými s různými brašničky.

Z kůže můžeme vytvářet i různé součásti oděvů jako např. vestu, legíny, mokašiny, klobouk.

Můžeme vytvářet i různé ozdoby jako např. Náramky, náušnice, čelenky, přívěsky, náhrdelníky, brože a sponky.

Na našem táboře byla práce s kůží a i kůže samotná nedílnou součástí celého našeho plánovaného programu. Např. Při jedné hře si děti sami vyrobili jednoduchý přívěsek se svým jménem, který při noční hře zavěsili v lese na místě, kam až došli.

Postup výroby jednoduchého koženého přívěsku na krk

Jako nejjednodušší výrobek, který zvládnou vyrobit z kůže i velmi malé děti na táboře, je přívěsek na krk. Nejdříve zvolíme tvar (kolečko, ovál, čtverec, čtyřlístek – složitost tvaru záleží na věku a šikovnosti dětí, každé může vyrábět jiný tvar).

Vezmeme tužku a papír a vytvoříme papírovou šablonu, kterou vystříháme. Za pomoci obyčejné tužky ji přeneseme na rubovou stranu kůže, vždy ke kraji kůže. Vezmeme nůž na kůži nebo skalpel a zvolený tvar vyřízneme. Pokud chceme přívěsek mít ozdobený, namočíme tuto vyříznutou kůži do vody cca 1-2min. Vytáhneme, povrch osušíme hadrem nebo papírovou utěrkou. Útvar položíme na mramorovou podložku, vezmeme raznice a paličku a útvar ozdobíme do požadované krásy. Pak kůži necháme uschnout ve stínu. Dále vysekáme díрку na požadovaném místě na protažení kůžičky na pověšení. To uděláme vysekávačem za pomoci kladívka a dřevěné podložky. V tuto chvíli vezmeme do jedné ruky přívěsek a do druhé ruky vosk a rychle třeme voskem po okraji kůže, aby se vosk „zapekl“ do hrany kůže a tím kůže nebyla „chlupatá“. Vznikne hladký, zakulacený okraj. Otvorem protáhneme kůžičku v požadované délce a barvě. Uděláme na konci uzlík a můžeme se radovat z vlastnoručně vyrobeného přívěsku na krk.

Tyto jednoduché přívěsky si může vyrobit každé dítě samo a to ihned na začátku tábora. Můžou sloužit k rozlišení jednotlivých oddílů a i funkcí dospělých na táboře. Kromě toho má i každé dítě vlastnoručně vyrobenou památku na tábor z druhé strany si může napsat fixem např. lokalitu a rok konání tábora.

Závěr

Výrobky z kůže jsou bezvadnou činností při nepříznivém počasí na táboře. Rozvíjí fantazii, zručnost a jemnou motoriku. Zároveň je to i skvěle strávený čas při poledním

klidu venku na sluníčku. A v neposlední řadě zůstane dětem hmatatelná památka na tábor.

Podpis garanta oddílu.....